

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2020.11.25.
JOIN(2020) 17 final

KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉGRE VONATKOZÓ III. UNIÓS CSELEKVÉSI
TERV (GAP) – AZ EU KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGEIBEN A NEMEK KÖZÖTTI
EGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁT ÉS A NŐK SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSÉT
CÉLZÓ AMBICIÓZUS PROGRAM**

{SWD(2020) 284 final}

A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉGRE VONATKOZÓ III. UNIÓS CSELEKVÉSI TERV (GAP) – AZ EU KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGEIBEN A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁT ÉS A NŐK SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSÉT CÉLZÓ AMBICIÓZUS PROGRAM

A nemek¹ közötti egyenlőség az EU egyik alapvető értéke², és olyan egyetemesen elismert emberi jog, amely elengedhetetlen az emberek jólétéhez, a gazdasági növekedéshez, a jóléthez, a jó kormányzáshoz, a békéhez és a biztonsághoz. Minden embernek – sokféleségüktől függetlenül – rendelkeznie kell a lehetőséggel, hogy az életét szabadon, az általa megválasztott módon élhesse, hogy társadalmi és gazdasági szempontból is kiteljesedhessen, valamint hogy egyenlő félként vehessen részt és vállalhasson vezető szerepet a társadalmi életben.

Globális összehasonlításban az EU élen jár a nemek közötti egyenlőség előmozdításában, amely külső tevékenységeinek és közös kül- és biztonságpolitikájának egyik **kiemelten fontos politikai célját** alkotja, és amely globális célok – így többek között a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendben központi szerepet betöltő fenntartható fejlődési célok – minél hamarabbi elérésére irányul. Az EU **egy hármás megközelítést** alkalmaz, amely egységbe foglalja a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését, a célzott intézkedéseket és a politikai párbeszédet.

A nemek közötti egyenlőséget érintő kihívások épp olyan sokrétűek, mint maga a terület, és a kontextushoz szabott válaszokat tesznek szükségessé. **Ugyanakkor a világon egyetlen olyan ország sincs, amely közel járna ahhoz, hogy 2030-ig megvalósuljon a nemek közötti egyenlőség, valamint megerősödjön minden nő és lány társadalmi szerepe.** 2020-ban már 25 év telt el a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform³ elfogadása óta, valamint 20 év azóta, hogy elfogadták az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. számú határozatát⁴. Nemi **előrelépés történt, de** továbbra is fennállnak **mélyen gyökerező egyenlőtlenségek**, többek között az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz és a munkahelyekhez való alapvető hozzáférés terén, de a világszerte gyakran előforduló nemi alapú erőszak tekintetében is.

A nők és a lányok jogait sok helyen megkérdőjelezzik, és gyakran megtagadják. Az instabilitás, a sérülékenység, a konfliktusok, az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás, a migráció, a kényszerű lakóhelyelhagyás, valamint az utóbbi időben a Covid19-világjárvány mind olyan fontos tényező, amely növeli az egyenlőtlenségeket, és veszélyezteti a nehéz munkával már elért eredményeket. A civil társadalmi szervezetek – köztük a nőjogi szervezetek is – a civil, polgári és demokratikus mozgástér szűkülésével szembesülnek.

Azonban **a kihívások egyben lehetőségeket is teremtenek.** A nők és a lányok egyre meghatározóbb szerepet vállalnak a globális átalakulásban, az újabb generációk pedig aktívan részt vesznek a zöld és méltányos átállást, az egyenlő jogok általános biztosítását, a demokráciát, valamint a békés és befogadó társadalmak megvalósítását célzó globális és

¹ A „társadalmi nem” azokat a társadalmilag kialakult szerepeket, viselkedési formákat, tevékenységeket és jellegzetes tulajdonságokat jelenti, amelyeket egy adott társadalom a nők és a férfiak tekintetében helyesnek tekint.

² Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke, 3. cikkének (3) bekezdése és 21. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. és 23. cikke.

³ https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_Declaration_and_Platfrom_for_Action.pdf

⁴ <https://www.unwomen.org/en/docs/2000/10/un-security-council-resolution-1325>

alulról építkező mozgalmakban. Ebből látható, hogy el lehet érni pozitív változásokat. A Covid19 utáni helyreállítást ki kell használni a strukturális egyenlőtlenségek kezelésére és a befogadóbb társadalmak kialakítására.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó, a 2021 és 2025 közötti időszakra szóló új uniós cselekvési terv (a továbbiakban: GAP III) **a nemek közötti egyenlőséget biztosító világ** megteremtésére irányul és kiegészíti az LMBTIQ személyek esélyegyenlőségére vonatkozó, 2020–2025-ös időszakra szóló stratégiát, támaszkodva **a 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiára**, amely szorgalmazza **a nemek közötti egyenlőséget biztosító Európa** megteremtését. A cselekvési terv révén az EU valamennyi belső és külső szakpolitikai területén, továbbá a **2030-ig tartó időszakra szóló menetrend** egésze tekintetében is fokozza majd az 5. fenntartható fejlődési cél⁵ elérésére irányuló intézkedéseit.

A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos uniós támogatás értékelése⁶ és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk⁷ alapján a GAP III **szakpolitikai keretet** határoz meg **az EU számára** annak érdekében, hogy az Unió nagyobb szerepet vállaljon ezen a téren, a következő **öt pillér** középpontba helyezésével:

- (1) A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos uniós szerepvállalás hatékonyabbá tételét **átfogó prioritássá** kell tenni a az EU külső tevékenységein belül a **szakpolitikai és a programozási munka** során. Az Európai Bizottság és a főképviselő ismételten megerősíti, hogy 2025-re **az összes új külső tevékenység 85 %-a hozzá fog járulni a célkitűzés megvalósításához**⁸. Ehhez a **nemek közötti egyenlőség valamennyi külső politikában és ágazatban történő további általános érvényesítésére és a nemek közötti egyenlőség transzformatív⁹, jogokon alapuló és interszekcionális¹⁰ megközelítésére** van szükség.
- (2) Az uniós tagállamokkal közösen elő kell mozdítani az EU **többoldalú, regionális és országos szintű** stratégiai szerepvállalását, és közösen gondoskodni kell **a GAP III valamennyi partnerországban és -régióban történő megvalósításáról**, szorosan együttműködve a partnerkormányokkal, a civil társadalommal, a magánszektorral és más kiemelt érdekelttel. Ehhez nagyobb összehangoltságra, együttműködésre és átláthatóságra lesz szükség.
- (3) **Az alábbi fő szerepvállalási területekre kell összpontosítani:** a nemi alapú erőszak összes formájának felszámolása; a szexuális és reprodukciós egészség és jogok előmozdítása; a nők és a lányok gazdasági és szociális jogainak, valamint társadalmi szerepének megerősítése; az egyenlő részvétel és az egyenlő vezetői szerepvállalás előmozdítása; a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend

⁵ <https://sdgs.un.org/goals/goal5>

⁶ A nemek közötti egyenlőséggel, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepének megerősítésével kapcsolatos uniós támogatás (2010–2018) értékelése), https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/tenders/monitoring-and-evaluation_en

⁷ https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/empowering-women-and-girls_en

⁸ A célkitűzéseket össze kell majd hangolni a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI) létrehozásáról szóló rendelettel, miután azt elfogadták.

⁹ Egy megközelítés akkor minősül a nemek közötti egyenlőség szempontjából transzformatívnak, ha a nemek közötti hatalmi viszonyok átalakítására irányul annak érdekében, hogy pozitív változás következzen be a hátrányos megkülönböztetést és egyenlőtlenségeket előidéző paradigmá(k)ban.

¹⁰ Egy megközelítés akkor tekinthető interszekcionálisnak, ha az egyének több jellemzőjének és identitásának figyelembevételén alapul annak elemzése és megválaszolása céljából, hogy a nemnek és a társadalmi nemnek milyen közös metszete van más személyes jellemzőkkel.

megvalósítása, valamint a zöld átállásból és a digitális transzformációból eredő kihívások kezelése és az általuk felkínált lehetőségek kiaknázása.

- (4) **Jó példát kell mutatni** azzal, hogy az EU legmagasabb politikai és igazgatási szintjein a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő¹¹ és a nemek szempontjából kiegyensúlyozott vezetést alakítunk ki. Ehhez új vezetők felvételére, a tudásba történő befektetésre, erőforrásokra, valamint az uniós tagállamokkal közösen meghozott intézkedésekre van szükség.
- (5) Az elért eredményeket ismertetni kell, és jelentést kell tenni róluk, továbbá **menyiségi, minőségi és inkluzív nyomonkövetési rendszert** kell alkalmazni annak érdekében, hogy **növeljék a nyilvános elszámoltathatóságot, biztosítsák az átláthatóságot és az információkhoz való hozzáférést**, valamint, hogy az EU munkája az egész világon nagyobb **hatást** érjen el.

1. Az EU nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szerepvállalásának hatékonyabbá tétele

1.1. A nemek közötti egyenlőtlenség főbb kiváltó okainak kezelése: három alapelv

A nemek közötti egyenlőtlenség kiváltó okainak kezelése, valamint a számos helyzetben még mindig érvényesülő különféle sztereotípiák és előítéletek leküzdése érdekében **három alapelvnek** kell vezérelnie az uniós fellépést:

- **Transzformatív megközelítés alkalmazása a nemek közötti egyenlőség terén.** Ez azt jelenti, hogy meg kell vizsgálni, meg kell kérdőjelezni és meg kell változtatni azokat a merev nemi normákat és hatalmi egyenlőtlenségeket, amelyek hátrányos helyzetbe hozzák a nőket és a lányokat, és minden életkorban – kisgyermekkortól kezdve – hátrányos megkülönböztetéshez vezetnek a társadalmakban. Emellett azt is jelenti, hogy az EU-nak elő kell segítenie a társadalmi hozzáállás megváltozását, többek között **a férfiak és a fiúk aktív bevonásával és a változások elérésében kulcsszerepet játszó fiatalokra fordított kiemelt figyelemmel**. Ahhoz, hogy a munka során mindig figyelembe lehessen venni az adott helyzetet, elengedhetetlen a stabil **partneri viszony** és a párbeszéd kialakítása **a helyi szereplőkkel, a civil társadalommal és a helyi közösségekkel**, valamint a női szervezetek támogatása is nélkülözhetetlen.
- **Kezelní kell a nemi alapú hátrányos megkülönböztetés és a megkülönböztetés egyéb formái közötti átfedéseket**¹². Elsősorban a leghátrányosabb helyzetű nőkre kell koncentrálni, például az őslakos népekre és a faji/etnikai/vallási kisebbségekhez tartozó személyekre, a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő, a migráns, illetve a gazdasági és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű nőkre, valamint a vidéki és part menti térségekben élő nőkre, mivel nekik többszörös megkülönböztetéssel kell megküzdeniük. Figyelembe kell venni a lányokat és az idősebb nőket érintő sajátos kihívásokat is. A fogyatékossággal élő nők, akiket a fogyatékossággal élő személyek

¹¹ A nemek közötti egyenlőség szempontjának érvényesítése: célja a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó kötelezettségvállalások megvalósításával kapcsolatos elszámoltathatóság növelése, valamint a megvalósítás felgyorsítása nemzetközi, nemzeti és közösségi szinten, jogokon alapuló megközelítéssel.

¹² Az EUMSZ 10. cikke, „Politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen.”

jogairól szóló ENSZ-egyezmény is véd¹³, különösen hátrányos helyzetben vannak. A fogyatékossgal élő nők jogainak központi szerepet kell kapniuk a 2021-2030-as időszakra vonatkozó, a fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó stratégiában. Ennek szellemében az **EU LMBTIQ személyek egyenlőségére vonatkozó** – és a GAP III-mal együtt értelmezendő – **stratégiája**¹⁴ az LMBTIQ személyek jogainak előmozdítására összpontosít. Az egymást átfedő dimenziók mindegyike ugyanolyan fontos.

- **Az emberi jogokon alapuló megközelítést kell alkalmazni**, amely a megkülönböztetés tilalmának elvét és az egyenlőtlenségekkel szembeni küzdelmet helyezi minden intézkedés középpontjába¹⁵. Ez magában foglalja azt is, hogy mindenkit támogatni kell emberi jogainak gyakorlásában, valamint abban, hogy részt vegyen az őt érintő döntésekben, és hogy jogai megsértése esetén **jogorvoslatot igényeljen**.

Az EU-nak továbbra is el kell ítélnie a nők és a lányok jogainak megsértését és az azokkal történő visszaéléseket, és határozottan támogatnia kell a civil társadalmat, valamint a nemek közötti egyenlőségért és a nők társadalmi szerepének megerősítéséért dolgozó nőket és férfiakat, ideértve az **emberi jogok női védelmezőit** is.

Az EU-nak támogatnia kell a vallási szereplők nemek közötti egyenlőség érdekében történő mozgósítását, a **Hít a jogokért** keretrendszerrel¹⁶ összhangban.

Az Európai Bizottság „Az uniós fejlesztési együttműködés jogalapú, az összes emberi jogra kiterjedő megközelítése” elnevezésű eszköztárában¹⁷ megerősíti és aktualizálja azt a módszert, amely a nemek közötti egyenlőséget összekapcsolja az interszekcionalitást felölelő, jogalapú megközelítéssel.

1.2. A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az EU külső tevékenységeinek összes területén

A nemek közötti egyenlőség elérésének továbbra is a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése jelenti a legfőbb módját. Ennek célja, hogy a szakpolitikák és a programok mindenkinek a lehető legtöbb előnyt biztosítsák, valamint hogy megakadályozzák az egyenlőtlenségek állandósulását¹⁸. Az Európai Bizottság és a főképvisező elkötelezett a nemek közötti egyenlőség általános, valamennyi szakpolitika és intézkedés keretében történő érvényesítése mellett, **amiért mindenki**, így az uniós intézmények is felelősséggel tartoznak. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy csatlakozzanak ehhez a törekvéshez.

Az 5. fenntartható fejlődési cél azon három fenntartható fejlődési cél közé tartozik, amelyeket a legkevesébé finanszíroznak a világban. Az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy 2025-re az

¹³Lásd a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt, amelyet eddig 182 ország ratifikált: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx>; 6. cikk Fogyatékossgal élő nők.

¹⁴COM(2020) 698 final.

¹⁵https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

¹⁶<https://www.ohchr.org/EN/Issues/FreedomReligion/Pages/FaithForRights.aspx>

¹⁷<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>

¹⁸ „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének célja a hatalom, a befolyás és az erőforrások igazságos és nemek közötti megkülönböztetéstől mentes elosztása, az egyenlőtlenségek leküzdése, a méltányosság előmozdítása és a lehetőségek teremtése.” Nemi esélyegyenlőségi stratégia, 15. o.

új külső tevékenységeinek legalább a 85 %-a keretében¹⁹ fontos vagy elsődleges célkitűzésként jelenjen meg a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepének megerősítése.²⁰

A 2015 és 2020 közötti időszakra szóló, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési terv mentén tett előrehaladásra építve ez az arány folyamatosan emelkedve a 2016. évi 58 %-ról 2019-re 65 %-ra nőtt. Az EU eltökélt szándéka, hogy 2025-re elérje a 85 %-ban meghatározott célt.

E tekintetben valamennyi külső uniós finanszírozású program kialakítására **három minimumkövetelmény** fog vonatkozni:

1. a **nemi szempontok szerinti aktualizált elemzéseket** kell végezni és alkalmazni a jövőbeli intézkedésekre vonatkozó döntéshozatalban résztvevők tájékoztatása céljából, és ezeket az elemzéseket minden vonatkozó párbeszédbe, szakpolitikába, stratégiába, programba és műveletbe be kell építeni²¹;
2. a **nemi szempontokat figyelembe vevő és nemek szerint tagolt mutatókat és statisztikákat** kell alkalmazni a nyomon követés és az értékelés céljából²²;
3. a nemi szempontok szerinti elemzések megállapításain alapuló **megalapozott indokokkal** kell alátámasztani minden olyan intézkedést, amely vélhetően **nem járul hozzá a nemek közötti egyenlőség megteremtéséhez**.

Az Európai Bizottság és a főképviselő azokat az intézkedéseket fogja támogatni, amelyek elsődleges célként irányulnak a nemek közötti egyenlőség megteremtésére, és amelyek képesek a fennálló helyzet átalakítására. **Országokként legalább egy olyan intézkedés támogatásban fog részesülni, amelynek elsődleges célkitűzése a nemek közötti egyenlőség előmozdítása**²³.

Az Európai Bizottság az államháztartási gazdálkodást támogató programokon keresztül a **nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezéshez** nyújtott támogatásait is növelni fogja. Gondoskodik arról, hogy a közkiadásokról és a pénzügyi elszámoltathatóságról (PEFA) szóló értékelő jelentésekben a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó modul is szerepeljen.

Az **EU külső beruházási tervének** (EIP) gyakorlatát követve az NDICI végrehajtása olyan integrált megközelítés alkalmazásával történik, amely a partnerországokban folytatott magánberuházások támogatását ötvözi a befektetési környezet javítását célzó intézkedésekkel. A külső beruházási terv foglalkozni fog a nők társadalmi szerepének megerősítését akadályozó tényezőkkel, a vegyes finanszírozású működési alapok és garanciák tekintetében pedig megvalósul majd a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése.

¹⁹ „A nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése: az EU külkapcsolati politikájának hozzájárulása a nők és a lányok életének átalakulásához (2016–2020)” (Joint SWD(2015)182 final); a Tanács következtetései 13201/15, 2015.10.26.

²⁰ A GAP III a DAC (Fejlesztési Támogatási Bizottság) nemek közötti egyenlőségre vonatkozó pontozási rendszerét alkalmazza. A „**fontos**” (1. megjelölés) azt jelenti, hogy a nemek közötti egyenlőség fontos, de nem elsődleges célja az adott intézkedésnek, az „**elsődleges**” (2. megjelölés) pedig azt jelenti, hogy a nemek közötti egyenlőség a legfőbb cél. A humanitárius segélyek esetében a Bizottság a nem és az életkor alapján kialakított saját humanitárius mutatóját alkalmazza: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

²¹ A nemi szempontok szerinti elemzések alapján országos végrehajtási terveket kell kidolgozni (lásd a 2. részt).

²² Lásd a GAP III-at kísérő Joint SWD (2020)284 dokumentumot.

²³ Az OECD szakpolitikai mutatójában elért G2 pontszámra adott válasz. Lásd a 21. lábjegyzetet.

Az EU-nak a **kereskedelempolitikáján** keresztül továbbra is támogatnia kell a nemek közötti egyenlőséget. Az új kereskedelmi megállapodásoknak **határozott rendelkezéseket** kell tartalmazniuk **a nemek közötti egyenlőségről**, ideértve a **vonatkozó ILO- és ENSZ-egyezményeknek való megfelelést is**.²⁴ Az említett egyezmények betartása a 2024-ben hatályba lépő, **az általános vámkedvezmény-rendszerre vonatkozó új rendelet** értelmében továbbra is kötelező. Az EU ezenkívül továbbra is **a nemi szempontok szerinti célzott elemzéseket** alkalmaz a kereskedelemhez kapcsolódó összes előzetes hatásvizsgálat, fenntarthatósági hatásvizsgálat és szakpolitikai felülvizsgálat során.

Tekintettel arra, hogy a nők fontos szerepet játszanak a halászati ellátási láncban, ideértve az akvakultúrát is, az e területet érintő projektek már eddig is részesültek a fenntartható halászati partnerségi megállapodások keretében nyújtott ágazati támogatásokból²⁵.

Tekintve, hogy a nők és a lányok az összes nemzetközi migránsnak körülbelül a felét teszik ki, nem hagyhatók figyelmen kívül a származási, tranzit- és célországai gazdasági és társadalmi fejlődéséhez való hozzájárulásaik, valamint sajátos igényeik sem. Az EU köteles gondoskodni arról, hogy a migráns nők és lányok emberi jogai **a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő migrációs politikák**, programok és jogszabályok révén teljes mértékben érvényesüljenek, valamint köteles gondoskodni a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő migrációirányítás globális, regionális és nemzeti szintű megerősítéséről. Az EU támaszkodni fog az eddigi tapasztalataira, így többek között azokra is, amelyekre az Unió Szükséghelyzeti Alap Afrikáért (EUTF) keretében tett szert.

Az **uniós humanitárius segélynek** a nemi és az életkorral kapcsolatos szempontokat egyaránt figyelembe kell vennie, és törekednie kell azok érvényesítésére, figyelembe véve az összes érintett sajátos igényeit, sebezhetőségét és képességeit. A Bizottság **nem és kor alapján kialakított humanitárius mutatójának**²⁶ használata és a célzott intézkedések alkalmazása is hozzájárul ehhez a törekvéshez.

A GAP III végrehajtása támogatja a **humanitárius segítségnyújtás-fejlesztés-béketeremtés hármását**, továbbá határozottan ösztönözzük a különböző szereplők közötti együttműködést is.

A **kutatás és az innováció** kulcsszerepet játszik a nemek közötti egyenlőség előmozdításában és a nők társadalmi szerepvállalásának növelésében. Az **Európai horizont** program nemzetközi együttműködések révén hozzájárul a globális kihívások közös megoldásához, azzal, hogy támogatja a társadalmi nemekkel kapcsolatos tanulmányokat és az interszekcionális kutatásokat, a nők kutatási finanszírozáshoz való hozzáférését és kutatói karrierépítését, valamint a nemekkel kapcsolatos szempontoknak a kutatások tartalmába történő beépítését.

²⁴ 100. számú ILO-egyezmény az egyenlő díjazásáról; 111. számú ILO-egyezmény a foglalkoztatásból és foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről; ENSZ-egyezmény a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről (CEDAW).

²⁵ A Világbank adatai szerint a világszerte a halászatban és az ahhoz kapcsolódó tevékenységi területeken – például a feldolgozásban vagy az értékesítésben – dolgozó 120 millió ember 47 %-a nő, az akvakultúra-ágazatban pedig még magasabb a nők aránya: 70 %.

²⁶ https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

2. Az EU stratégiai szerepvállalása országos, regionális és multilaterális szinten

A GAP III végrehajtása során multilaterális, regionális és országos szinten összehangolt, stratégiai jellegű és koherens uniós szerepvállalásra kell törekedni.

2.1. Országszintű együttműködés

A nemekre vonatkozó átfogó **országprofilok**²⁷ alapján az Unió küldöttségei, valamint a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) műveletei és missziói az uniós tagállamok nagykövetségeivel együttműködve kötelesek olyan „**országszintű végrehajtási tervet**” készíteni, amely meghatározza a szakpolitikai prioritásokat, és azonosítja a jelen közös közlemény 3. fejezetében rögzített tematikus szakpolitikai területek közül kiválasztott intézkedéseket és főbb célkitűzéseket²⁸.

Az EU-nak **partnerként** kell együttműködnie a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó nemzeti hálózatokkal és minisztériumokkal. Lehetőség szerint támogatni fogja a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos nemzeti és ágazati stratégiákat, ami kiemelten fontos az uniós fellépés hosszú távú fenntarthatósága szempontjából. Az EU-nak rendszeres párbeszédet kell folytatnia a GAP III végrehajtásáról, továbbá a szereplők széles körével együtt kell működnie, így például a **helyi hatóságokkal** és a **civil társadalmi szervezetekkel**, a **nőjogi aktivistákkal**, az **emberi jogi jogvédőkkel**, a **fiatalokkal**, valamint a **vallási, illetve a vallási alapon működő szervezetekkel**.

A **civil társadalommal való uniós együttműködésre irányuló országspecifikus ütemtervek** tartalmazni fogják a **nemi szempontokat**, és biztosítani fogják a nők és a lányok szervezetei, valamint az alulról építkező szervezetek számára az érdemi részvétel lehetőségét.

Az EU-nak törekednie kell a **nemzetközi szervezetek**, különösen az ENSZ-rendszer országos képviseleteivel történő szoros együttműködésre. Az EU-nak ezenkívül a **magánszektorral** is együtt kell működnie a nemek közötti egyenlőség, valamint az üzleti és az emberi jogi normák előmozdítása érdekében.

2.2. Az uniós szerepvállalás növelése a több országra kiterjedő és a regionális szinteken

Az EU-nak a nemzetközi és a regionális szervezetek nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiáinak támogatásán keresztül növelnie kell a regionális érdekelt felekkel történő együttműködését, valamint az azokkal folytatott párbeszédet és partnerséget, ezáltal biztosítva, hogy a nemi szempontok minden regionális programjában érvényesüljenek.

A regionális és az országos szintek közötti szinergiák növelése pozitív eredményeket hozott az EU **déli szomszédsággal** folytatott regionális együttműködésében, például azzal, hogy megerősítette az EU **Európa Tanáccsal** fennálló partnerségét a nőkkel szembeni és a kapcsolati erőszak megelőzése és leküzdése terén, összhangban az Európa Tanács nőkkel szembeni erőszak és kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló

²⁷ A nemekkel kapcsolatos szempontoknak az általános programozásba és az egyes kiemelt területekbe történő integrálása érdekében a programozási folyamat során a nemekre vonatkozó aktualizált országprofil, valamint a nemekkel kapcsolatos ágazati elemzés készül. Ezt a munkát lehetőleg az uniós tagállamokkal együtt kell elvégezni. Instabil és konfliktusokkal terhelt helyzetekben ennek mindig elengedhetetlen részét képezi a kockázatok, a sebezhetőség és a konfliktusok elemzése.

²⁸ Ezeket a terveket a „A GAP III végrehajtásához kapcsolódó célkitűzések és mutatók” című kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2020) 284) alapján kell elkészíteni.

egyezményével (isztambuli egyezmény), valamint azzal, hogy támogatta az **Unió a Mediterrán Térségért** szervezetet a nők emberi jogainak védelmében, amit továbbra is folytatni kell.

Az **uniós csatlakozási** folyamat ösztönözte a tagjelölt országokban és a potenciális tagjelölt országok körében a nemek közötti egyenlőséget előmozdító jogi reformokat, mivel ezekkel az országokkal szemben elvárás, hogy fokozatosan meg kell felelniük az uniós joganyagnak, és rendelkezniük kell az annak érvényesítésére szolgáló intézményi keretekkel.

Az EU-nak ezenkívül olyan kezdeményezéseket is támogatnia kell, mint a **Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN)** a nők és a gyermekek jogainak előmozdításával és védelmével foglalkozó bizottsága, a **csendes-óceáni vezetők által a nemek közötti egyenlőségről kiadott nyilatkozat** és a latin-amerikai **Montevideói Stratégia**.

Az **Afrika-EU partnerség** keretében az EU-nak támogatnia kell az Afrikai Unió célzott kezdeményezéseit, például a nemek közötti egyenlőségre és a nők társadalmi szerepének megerősítésére vonatkozó stratégiát (2018-2028)²⁹ és az afrikai nők pénzügyi és gazdasági részvételének új évtizede (2020-2030)³⁰ elnevezésű kezdeményezést. Támogatnia kell továbbá a Maputoi Jegyzőkönyv, valamint az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartájához csatolt, az afrikai nők jogairól szóló jegyzőkönyv³¹ teljes körű ratifikálását és végrehajtását is.

A nemek közötti egyenlőségnek az Afrika-EU partnerség keretében végzett munka összes területén történő érvényesítése révén az EU-nak a nők békével és biztonsággal, demokráciával és jogállamisággal kapcsolatos jogosultként, béketeremtőként és döntéshozóként betöltött szerepét is növelnie kell, valamint támogatnia kell a nők igazságszolgáltatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférését. Az afrikai kontinentális szabadkereskedelmi övezet (AfCFTA) támogatásának a nők javát kell szolgálnia. Az EU és az afrikai városok között a „100 intelligens város kezdeményezés” alapján létrejött együttműködés a településfejlesztés tágabb keretein belül támogatni fogja a nők üzleti lehetőségeit és üzleti életben történő részvételét.³²

Az EU regionális fellépése során foglalkozni kell azokkal a nemekkel kapcsolatos kihívásokkal, amelyek határokon átnyúló dimenzióval rendelkeznek, így például az éghajlatváltozással, a migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással, ideértve az emberkereskedelmet és a biztonságot is. Az afrikai országokban a **katonai állomány biztonságot és a fejlesztést szolgáló kapacitásépítést (CBSD)**³³ célzó új program végrehajtására fog sor kerülni, amely a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendet (WPS) is magában fogja foglalni.

Az Európai Bizottság és a főképvisező adott esetben a nemi szempontok szerinti regionális elemzés alapján minden régióban támogatja a **nemek közötti egyenlőséghez kapcsolódó transzformatív intézkedéseket**. A szubszaharai Afrikában támogatni kell például a több

²⁹ [https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc-](https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc-au_strategy_for_gender_equality_womens_empowerment_2018-2028_report.pdf)

[au_strategy_for_gender_equality_womens_empowerment_2018-2028_report.pdf](https://au.int/sites/default/files/documents/36195-doc-au_strategy_for_gender_equality_womens_empowerment_2018-2028_report.pdf)

³⁰ <https://au.int/en/pressreleases/20200214/promising-projections-new-decade-african-womens-financial-and-economic>

³¹ Ez tartalmazza a női nemi szervek megcsönkítésének, valamint a kényszerházasság és a 18 éven aluli lányok házasságkötésének jogi tilalmát, a nők elleni nemi alapú erőszak valamennyi formájának felszámolását mind a köz-, mind a magánszférában, valamint a serdülő lányok bántalmazással és szexuális zaklatással szembeni jogi védelmét.

³² <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>

³³ A Bizottság végrehajtási határozata, Brüsszel, 2020.7.30. C(2020) 5215 final.

országot felölelő partnerségeket, melynek során szinergiákat kell létrehozni a szexuális és a reprodukzív egészséggel és jogokkal kapcsolatos oktatás, a táplálkozás, valamint a nők finanszírozási és üzleti lehetőségekhez való hozzáférése terén.

2.3. Az EU multilaterális szinten történő határozottabb vezetői szerepvállalása

Az EU-nak multilaterális szinten meg kell erősítenie a nemek közötti egyenlőséggel, valamint a nők és a lányok jogaival, illetve társadalmi szerepének növelésével kapcsolatos **vezető szerepét**, ezzel is hozzájárulva a nemek közötti egyenlőség ügyének nemzetközi fórumokon történő előmozdításához. **Tekintélyére és mozgósító erejére** támaszkodva az EU-nak készen kell állnia a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó állásfoglalások és nyilatkozatok kezdeményezésére, támogatására és együttes támogatására, valamint arra, hogy valamennyi állásfoglalásban és nyilatkozatban következetesen elősegítse a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő nyelvezet alkalmazását. A nemek közötti egyenlőségre, a nők jogaira és a nők társadalmi szerepének növelésére irányuló meglévő nemzetközi kötelezettségvállalások megújításához alapvetően fontos a partnerségek és a szövetségek megerősítése és kialakítása. Ez különösen nyilvánvaló az olyan globális kihívások leküzdésével kapcsolatban, mint a Covid19. A **multilaterális uniós küldöttségeket különös felelősség terheli** a politikai kezdeményezések előmozdításával kapcsolatban, és mindeközben egyeztetnek az uniós tagállamok helyszíni diplomáciai hatóságaival és a partnerországokkal is.

E multilaterális szerepvállalás keretében az EU aktívan együttműködik az ENSZ rendszerével és az ENSZ nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó összes szervével és szakosított ügynökségével. Az EU-nak továbbra is ki kell állnia a nők jogai mellett az Emberi Jogi Tanácsban, és teljeskörűen részt kell vennie a különböző üléseken. Az Európai Bizottság néhány uniós tagállammal együtt részt vesz a **az „Egyenlőség generációja” fórumon**³⁴ – azaz a nemek közötti egyenlőséget támogató, Franciaországban és Mexikóban megrendezett globális rendezvényen –, amelyet az ENSZ nőjogi szervezete hívott össze a civil társadalommal, a magánszektorral és nemzetközi szervezetekkel együttműködésben. Az Európai Bizottság az egyik vezetője a **nemi alapú erőszak elleni küzdelemmel foglalkozó Generation Equality Action Coalition szervezetnek**.

Az EU-nak továbbra is szorosan együtt kell működnie a **vészhelyzetekben elkövetett nemi alapú erőszakkal szembeni védelem biztosítására irányuló cselekvési felhívással és annak új ütemtervével**³⁵ kapcsolatban, és támogatnia kell ezt a globális humanitárius kezdeményezést.

Az EU-nak a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend, a nők társadalmi szerepének megerősítése és a nemek közötti egyenlőség – többek között a munkaerőpiacon történő – előmozdítása érdekében folytatnia kell az együttműködést a **G7-ek és a G20-ak fórumain**. A G20-ak keretében az EU és más tagok aktívan dolgoznak a (G20-ak által 2014-ben elfogadott) **brisbane-i célkitűzés** megvalósításán, amely a nők és a férfiak munkaerőpiaci részvételi arányai közötti eltérés 25 %-kal történő csökkentését tűzte ki célul 2025-ig.

³⁴ <https://forum.generationequality.org/>

³⁵ <https://www.calltoactiongbv.com/>; Az EU által a cselekvési felhívásban 2017 és 2018 során betöltött globális elnökségre vonatkozó további információért lásd: https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/booklet_eu_leadership_c2a.pdf

Az **OECD keretében** az Európai Bizottság továbbra is aktív tagja lesz a nemek közötti egyenlőség DAC keretében létrehozott európai hálózatának³⁶, melynek célja, hogy javítsa a szakpolitikákat és a gyakorlatokat a nemek közötti egyenlőség fejlesztési programokon belüli megerősítése, valamint a lányok és a nők jogainak biztosítása érdekében, ezáltal támogatva a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendet.

3. A nemek közötti egyenlőséget biztosító világ felé: a szerepvállalási területek főbb témakörei

A GAP III célja, hogy **a célkitűzések és az intézkedések hat kiemelt szakpolitikai területen belüli** meghatározásával felgyorsítsa a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepének megerősítése irányában tett lépéseket. A GAP III a korábbi GAP-okra épül, új kihívásokkal és lehetőségekkel foglalkozik, és egyúttal biztosítja belső és külső szakpolitikai koherenciát is. Az egyes szerepvállalási területekre vonatkozó külön célkitűzések és mutatók „A GAP III végrehajtásához kapcsolódó célkitűzések és mutatók” című bizottsági szolgálati munkadokumentumban találhatók.

3.1. A nemi alapú erőszak összes formájának felszámolása

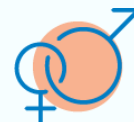
Minden embernek joga van ahhoz, hogy mindennemű erőszaktól mentesen élje az életét. A valóság azonban egészen más; a nemi alapú erőszaknak minden országban számos olyan formája létezik, amely a nők és a lányok ellen irányul – vagy amelynek a nők a női mivoltuk miatt válnak a célpontjává, illetve amely aránytalan mértékben érinti a nőket³⁷ –, ami az emberi jogi jogsértések egyik legelterjedtebb és legalacsonyabb számban jelentett formájának minősül.³⁸ A fogyatékossgal élő, kisebbségekhez tartozó, migráns, illetve LMBTIQ-közösséghez tartozó nők és lányok a különösen veszélyeztetett csoportok közé tartoznak³⁹.

A nők **35 %-a** élt át nemi alapú erőszakot. Egyes országokban ez az arány **70 %-ot** is eléri.

Évente több mint **4 millió** lányt fenyeget a női nemi szervek megcsönkítésének veszélye.

Egyes országokban a lányok **40 %-át** 18 éves, **12 %-át** pedig 15 éves koruk előtt férjhez adják.

A nemi alapú erőszak – amely a különböző kultúrákban és társadalmi osztályokban tapasztalható **káros társadalmi normákban és sztereotípiákban** gyökerezik – minden

³⁶ GenderNet <http://www.oecd.org/dac/gender-development/about-gendernet.htm>

³⁷ Az isztambuli egyezmény 3. cikkének d) pontja.

³⁸ Adatok: WHO, “Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence” 2013; UNICEF, “What is Female Genital Mutilation?”, 2019. Elérhető itt: <https://www.unicef.org/stories/what-you-need-know-about-female-genital-mutilation>; UNFPA, „Child Marriage Overview”, elérhető itt: <https://www.unfpa.org/child-marriage>

³⁹ Az alacsony és közepes jövedelmű országokban a fogyatékossgal élő nők kétszer-négyszer nagyobb valószínűséggel élnek át erőszakot a párkapcsolataikban. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures#notes>

közösségre hatással van, és hatalmas költségekkel jár az áldozatok és családjaik, valamint a társadalom és a gazdaság számára. A Covid19-világjárvány súlyos következményekkel jár, és a világ számos részén jelentős növekedést eredményezett a nőgyilkosság és a nemi alapú erőszak számában, ideértve a kapcsolati erőszakot is⁴⁰.

A Covid19-válság következtében 2020 és 2030 között várhatóan összesen további **13 millió** olyan gyermekházasság megkötésére kerül majd sor, amely egyébként nem következett volna be.

Az EU világszerte számos kezdeményezést és programot finanszírozott, amelyek célja a nemi alapú erőszak valamennyi formájának felszámolása, beleértve többek között a gyermek-, a korai és a kényszerházasságot, a női nemi szervek megcsonkítását és a nemi alapú abortuszt (amelynek során a születéskor előnyben részesítik a fiúkat). Fokozott figyelmet kapnak a konfliktusokkal összefüggő szexuális erőszak súlyos hatásai, mivel az ilyen erőszak emberiség elleni és háborús bűncselekmény, amely általában az áldozatok életkorától függetlenül követnek el nők, férfiak és a fiúk ellen egy közösség vagy nép egészének megbüntetése, leigázása és/vagy elpusztítása céljából⁴¹.

Az **EU és az ENSZ Reflektorfény kezdeményezése**⁴² – amely 500 millió EUR kezdeti uniós hozzájárulással indult – olyan példa nélküli nemzetközi program, amely a nők és a lányok elleni erőszak valamennyi formájának megelőzését és felszámolását támogatja. E kezdeményezés középpontjában a jogszabályok és szakpolitikák javítása, az intézményi kapacitásépítés, az alapvető szolgáltatások minőségének javítása, az adatkezelés és a női mozgalmak társadalmi szerepvállalásának növelése, valamint a káros társadalmi normák és sztereotípiák elleni küzdelem áll. A Reflektorfény kezdeményezés és más hasonló programok keretében a **nemek közötti egyenlőség tekintetében alkalmazott transzformatív megközelítés** tanulságai felhasználhatók a jövőbeni intézkedésekhez.⁴³

A humanitárius válságok, a konfliktushelyzetek, a katasztrófák és a világjárványok növelik a szexuális és a nemi alapú erőszak **veszélyét**, amit az első pillanattól kezdve meg kell akadályozni, illetve kezelni kell. Továbbra is kiemelten fontosak a túlélőkre koncentrált megközelítések, amelyek figyelembe veszik a hátrányos megkülönböztetés egymást átfedő formáit.

Az uniós humanitárius segítségnyújtás a védelmi és egészségügyi program keretében a szexuális és nemi alapú erőszak megelőzését és az arra való reagálást is magában foglalja⁴⁴.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- A védelem növelése – a nemi alapú erőszak összes formáját büntetendővé nyilvánító jogszabályok támogatásával, valamint a bűnüldöző szervek kapacitásának

⁴⁰ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf>; UNFPA Interim Technical Note, „Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage”, 2020. április 27.

⁴¹ Az EU támogatja a Nadia Murad által létrehozott Szindzsári Intézkedési Alapot és a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó szexuális erőszak túlélőinek támogatását célzó nemzetközi alapot (Mukwege/Murad Alap).

⁴² <https://spotlightinitiative.org/>

⁴³ A Reflektorfény kezdeményezés felidős értékelése 2021 elejétől lesz elérhető.

⁴⁴ 2018-ban és 2019-ben az EU több mint 62 millió EUR-t különített el erre a célra.

növelésével, összhangban a nemzetközi jogi és szakpolitikai keretekkel.⁴⁵

- A megelőzés elősegítése – a nemekkel kapcsolatos káros normák megkérdőjelezése útján, az összes érdekelt féllel együttműködve, az áldozatközpontú megközelítés és olyan intézkedések biztosítása érdekében, amelyek véget vetnek a bűnismétlésnek, és amelyekbe a férfiakat és a fiúkat, valamint a hagyományos és a vallási vezetőket is be kell vonni.
- Támogatni kell az elkövetők – többek között az emberkereskedelemben részt vevő személyek – ellen indított büntetőeljárások számának növelését az áldozatközpontú megközelítés bűnüldöző szervek körében történő megerősítése útján.
- A túlélők fokozottabb védelmének biztosítása, többek között az életmentő szociális és igazságügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása útján, áldozatközpontú megközelítés alkalmazásával, különösen az instabil és konfliktusos/konfliktusokat követő helyzetekben, vagy akkor, ha a túlélőknek többszörös hátrányos megkülönböztetéssel kell megküzdeniük.
- A nemi alapú erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak támogatása a pszichoszociális támogató szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel és a gazdasági és társadalmi életben való részvétellel kapcsolatban.
- Biztonságos és minőségi humanitárius intézkedések, amelyek támogatják a szexuális és a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos felkészültséget, megelőzést és válaszlépéseket, valamint a cselekvési felhíváshoz fűződő munkát.
- A nőjogi szervezetek és társadalmi mozgalmak, valamint a nemi alapú erőszak és a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó szexuális erőszak egymást keresztező dimenziójával foglalkozó civil társadalmi szervezetek megerősítése.

3.2. A szexuális és reprodukciós egészség, valamint az ehhez kapcsolódó jogok előmozdítása

A szexuális és reprodukciós egészség és jogok elengedhetetlenek a nők és a lányok önrendelkezéséhez való jogához. Az EU továbbra is elkötelezett valamennyi emberi jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, továbbá a Pekingi Cselekvési Platform és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programjának, valamint az ezek felülvizsgálatáról rendezett konferenciák eredményeinek teljes körű és tényleges végrehajtása mellett, és ezzel összefüggésben a szexuális és reprodukciós egészség és jogok mellett is.

Mindenki jogosult arra, hogy teljes körű ellenőrzést gyakoroljon szexualitása, illetve szexuális és reprodukciós egészsége felett, valamint hogy arról szabadon és felelősségteljesen – megkülönböztetéstől, kényszerszertől és erőszaktól mentesen – döntést hozhasson, hogy egészségesen éljen, és hogy részt vegyen a gazdaságban, valamint a társadalmi és a politikai életben. Biztosítani kell a szexuális és a reprodukciós egészségre vonatkozó minőségi és megfizethető általános információk, oktatás – többek között a szexualitásra vonatkozó általános oktatás – és egészségügyi szolgáltatások elérhetőségét⁴⁶.

⁴⁵ Ezen a területen az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezménye (isztambuli egyezmény) a viszonyítási alap. Az Európai Unió valamennyi tagállama aláírta, 21 tagállam pedig már ratifikálta az egyezményt. Az EU 2017-ben írta alá az egyezményt, és a Bizottság egyik kiemelt célja az EU csatlakozásának teljessé tétele.

⁴⁶ Lásd a fejlesztéspolitikáról szóló európai konszenzust. https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

2017-ben **295 000** nő vesztette életét terhesség és szülés közben vagy azt követően. Az esetek 94 %-ára kevés forrással rendelkező környezetben került sor. A 15-19 éves serdülő lányok körében a terhességgel és a szüléssel kapcsolatos komplikációk világszerte vezető halálozási oknak számítanak.

A nemekkel kapcsolatos káros normák és sztereotípiák jogi akadályokon vagy a közösség nyomásán, illetve zaklatáson vagy bántalmazáson keresztül meggátolják a családtervezés lehetőségét, a nemek közötti egyenlőség elleni fellépés pedig fenyegetést jelent a már kemény munkával elért eredményekre és a meglévő jogszabályokra nézve.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- Olyan támogató jogi, politikai és társadalmi környezet megteremtése, amely védi a nők és a lányok szexuális és reprodukív egészségét és jogait, valamint javítja a szexuális és a reprodukív egészséggel kapcsolatos szolgáltatásokhoz és információkhoz való hozzáférésüket, többek között a HIV/AIDS megelőzése és kezelése terén is.
- Az olyan káros gyakorlatok felszámolása, mint a női nemi szervek megcsonkítása, a gyermekházasság, a korai házasság és a kényszerházasság vagy a nemi alapú abortusz, az országos, regionális és nemzetközi kezdeményezések⁴⁷ támogatása révén.
- A szolgáltatások bővítése a humanitárius helyzetekben, ideértve a szülészeti ellátást, a minimális induló ellátási csomag biztosítását⁴⁸, a HIV/AIDS-megelőzést, a reprodukív egészség, valamint az anyák és az újszülöttek egészségének megővését, a családtervezést, továbbá a sajátos táplálkozási igények és sebezhetőségek kezelését.

3.3. A nők és a lányok gazdasági és társadalmi jogainak, valamint társadalmi szerepének megerősítése

A gazdasági függetlenség érdekében minden nőnek és férfinak egyenlő esélyekkel, illetve a foglalkoztatáshoz történő egyenlő hozzáféréssel és tisztességes munkával rendelkeznie, valamint egyenlő munkáért egyenlő díjazásban kell részesülnie. Ezenkívül a nőknek és a férfiaknak egyenlő arányban kell osztozniuk a gondozási feladatokban, és hozzá kell férniük a megfelelő szociális védelemhez, közszolgáltatásokhoz, valamint a pénzügyi és üzleti lehetőségekhez.

Emellett a nőknek és a lányoknak a vidéki és városi területeken egyaránt hozzá kell férniük a szerepvállalásukat lehetővé tevő tényezőkhöz, például a biztonságos, megfizethető és elérhető tömegközlekedéshez és más mobilitási lehetőségekhez.

A nők gazdasági szerepének megerősítése elengedhetetlen a szegénység csökkentéséhez és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend szerinti inkluzív és fenntartható növekedés megvalósításához.⁴⁹

⁴⁷ Idetartozik az UNFPA által vezetett, a fiúk születéskori előnyben részesítésének kezelését célzó nemzetközi program; a női nemi szervek megcsonkításának felszámolására irányuló UNFPA-UNICEF nemzetközi program; a gyermekházasságok, a korai házasságok és a kényszerházasságok megszüntetésére irányuló UNFPA-UNICEF nemzetközi program; valamint az EU és az ENSZ Reflektorfény kezdeményezése.

⁴⁸ <https://www.unfpa.org/resources/what-minimum-initial-service-package>

⁴⁹ A McKinsey Global Institute jelentése, The Power of Parity: How Advancing Women's Equality can add \$12 Trillion to Global Growth, 2015.

A becslések szerint a nemek közötti egyenlőség előmozdítása 2025-ig körülbelül **11–21 billió EUR-val** növelhetné meg a világ GDP-jét.

A gazdasági szerepvállalás növelése

A munkaerőpiaci részvételi arány tekintetében a nemek között világszerte fennálló különbség felszámolásával kapcsolatos fejlődés elakadt.⁵⁰ A bérekben és a jövedelmekben tapasztalható különbségek⁵¹ miatt a nők egyre nagyobb hátrányba kerülnek.⁵² Az ingatlantulajdonra, a banki hitelekhez való hozzáférésre, az öröklési jogokra és a személyazonosító okmányokhoz való hozzáférésre vonatkozó előírások és gyakorlatok gyakran hátrányos megkülönböztetést alkalmaznak a nőkkel szemben, és korlátozzák az erőforrásokhoz és a finanszírozáshoz való hozzáférésüket.⁵³ Ezzel összefüggésben szintén fontos az EU területén tartózkodó migráns nők gazdasági szerepvállalásának támogatása. Az integrációra és befogadásra vonatkozó uniós cselekvési terv a nők gazdasági szerepvállalásának támogatását célzó intézkedéseket is tartalmaz.

2020-ban a nőknek kevesebb mint **50 %-a** van jelen a munkaerőpiacon, szemben a férfiak **76 %-ával**, ami világszerte 27 százalékpontos különbséget eredményez a nemek között.

Az ilyen feladatokkal töltött órák számát tekintve világviszonylatban a nők végzik el a fizetetlen gondozással összefüggő munka és a házimunka **76,2 %-át**, ami aláássa a képzési és a munkaerőpiaci lehetőségeiket.

A Covid19-világjárvány következményei fokozottan érintik a nőket, mivel jelentős számban dolgoznak a válság által hátrányosan érintett ágazatokban, arányuk a bizonytalan vagy informális foglalkoztatás keretében dolgozók között is igen magas⁵⁴, valamint közülük kerül ki az ápolási-gondozási munkaerő jelentős része is (többek között az oktatás, a szociális munka és az egészségügy ágazataiban, valamint a háztartási alkalmazottak körében)⁵⁵. Ezenkívül a nem fizetett gondozási munkával összefüggő, egyre növekvő terheket is ők viselik⁵⁶. Mindez rávilágít arra, hogy sürgősen szükség van a megkülönböztetésmentes és befogadó jellegű szociális védelmi programokra, a hivatalos foglalkoztatás növelésére, a

⁵⁰ A Világgazdasági Fórum nemek közötti szakadékról szóló 2020. évi globális jelentése és a „World’s Women 2020” című kiadvány (az ENSZ gazdasági és társadalmi statisztikával foglalkozó főosztálya).

⁵¹ Ugyanott. Bonnet, Florence, Joann Vanek and Martha Chen. 2019. *Women and Men in the Informal Economy – A Statistical Brief*. Manchester, UK: WIEGO.

⁵² Bonnet, Florence, Joann Vanek and Martha Chen. 2019. *Women and Men in the Informal Economy – A Statistical Brief*. Manchester, UK: WIEGO.

⁵³ World Bank Women, Business and the Law 2020.

⁵⁴ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf

⁵⁵ Care work and care jobs for the future of decent work, International Labor Office – Geneva: ILO 2018.

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/news/impact-sex-and-gender-current-covid-19-pandemic-2020-may-28_en; <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/covid-19-and-gender-equality-counteracting-the-regressive-effects>

munkavállalói jogok informális és bizonytalan feltételek mellett dolgozó személyekre való kiterjesztésére, valamint arra, hogy kiemelt figyelmet szenteljünk az ápolás-gondozás területén dolgozók munkakörülményeinek és javadalmazásának javítására.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- A tisztességes munka, az egyenlő fizetés és az egyenlő munkavállalói jogok, valamint a nők hivatalos gazdaságba történő átvételének előmozdítása, többek között a munkaerőpiaci szegregáció csökkentésével, a női vezetők számának növelésével, valamint a nők gazdasági és háztartási döntéshozatallal, illetve társadalmi párbeszéddel kapcsolatos tárgyalási pozíciójának megerősítésével, azokban az ágazatokban, amelyekben többnyire nők dolgoznak, ideértve a háztartásban végzett munkát és a nem hagyományos ágazatokat is.
- Támogató környezet kialakítása a nők gazdasági tevékenységei, valamint a termelési erőforrásokhoz és az ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz történő hozzáférése tekintetében, ideértve a nők földhöz, tengerekkel és óceánokkal kapcsolatos tevékenységekhez⁵⁷, átutalásokhoz, technológiához, finanszírozáshoz és személyazonosító okmányokhoz való hozzáférését, valamint saját mobilitásuk felett gyakorolt ellenőrzését is, amelynek részét képezi a biztonságos és megfizethető közlekedési lehetőségekhez való hozzáférés.
- Az átfogó szociális védelmi rendszerek támogatása, valamint a fizetetlen gondozási és háztartási munka elismerése, csökkentése és újraelosztása a további támogatások és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés segítségével.
- A nemekkel kapcsolatos háztartási és munkaerőpiaci normák megkérdőjelezése, a férfiak és a fiúk felelősségének elismerése és a jogszabályi változások ösztönzése, például a fizetett apasági szabadság bevezetése.
- A női vállalkozók és a nők által vezetett vállalkozások támogatása – ideértve a szociális vállalkozásokat is –, valamint a nők finanszírozási lehetőségeinek támogatása az EIP-en (vállalkozási és innovációs programon)⁵⁸ keresztül történő innovatív befektetési programok biztosítása révén, ezáltal kezelve azt a problémát, hogy a piac nem képes elérni a nőket, és elősegítve a kis- és középvállalkozások létrehozását. A további célzott intézkedések között említhetők az üzletfejlesztési szolgáltatások és a foglalkoztatás támogatása, többek között a válság utáni helyreállítás és a kényszerű lakóhelyelhagyás által érintett nők esetében.
- A migráns nők támogatása és szerepük megerősítése, hogy a hazautalásaikkal, készségeikkel és tudásukkal hozzájárulhassanak a származási, a tranzit- és a célországok fenntartható fejlődéséhez.
- A nemek közötti egyenlőség kereskedelempolitika révén történő előmozdítása – így többek között az EU Kereskedelmi Világszervezetben, valamint annak kereskedelemösztönző támogatási programjában történő részvételén keresztül –, a kereskedelmi kezdeményezések és szakpolitikai felülvizsgálatok fenntarthatósági hatásvizsgálatainak kiaknázása mellett.

A nemek közötti egyenlőség előmozdítása az oktatásban

⁵⁷ A nők földekhez történő hozzáféréseinek támogatása nyomán lehetőségek nyílnak a magánszektorbeli finanszírozás kombinálására a fenntartható, nők által vezetett értékláncokban is, kezdve a fenntartható gazdálkodástól és területgazdálkodástól.

⁵⁸ Például az FMO NASIRA garanciaeszköze, valamint a nők pénzügyi kirekesztésének felszámolására irányuló eszköz és a Women's World Banking szervezet kombinálása.

Az általános és középiskolákba történő beiratkozás terén a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatban elért eredmények még nem számolták fel **az iskolával és a tanulással kapcsolatos nemek közötti különbségeket.**⁵⁹

A világon élő 740 millió írástudatlan felnőtt **kétharmada** nő.

2016-ban **335 millió** lány járt olyan általános, illetve középiskolába, ahol nem volt víz és szappan.

A felsőoktatásban tanuló női hallgatóknak csak körülbelül a **30 %-a** tanul a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén („STEM-terület”).

A lányok oktatáshoz való hozzáférését akadályozza az, hogy **szexuális és reprodukció egészségük és jogaik biztosítása terén nem történt kellő előrelépés, a tanulási környezet nem biztonságos, és nem állnak rendelkezésre a megfelelő higiéniai létesítmények.**⁶⁰ Az ENSZ 2016. évi becslése szerint világszerte 246 millió gyermeket ér nemi alapú erőszak az iskolával összefüggésben, ami különösen a hátrányos helyzetű lányokat és gyermekeket érinti.⁶¹ A gyermekházasság, a korai házasság és a kényszerházasság, valamint a korai terhesség hatással van a középfokú végzettséggel rendelkezők arányára a lányok körében (36,9 %-kal alacsonyabb, mint a fiúk esetében), ezáltal hátrányosan befolyásolva keresőképességüket és a döntéshozatali lehetőségeiket⁶². Minden egyes elvégzett általános iskolai év a későbbiekben 10–20 %-kal növeli a lányok fizetését⁶³. Az iskolai oktatáshoz való hozzáférés hiánya a fogyatékkal élő lányok esetében tovább növeli a különbségeket. A nemi sztereotípiák korlátozzák a lányok tudományos és mérnöki pályával kapcsolatos törekvéseit, és eltántorítják a fiúkat attól, hogy a gondozási ágazatban vállaljanak munkát. Annak is akadályát képezik, hogy a nők vezetői pozíciót töltsenek be, még az oktatás területén is, annak ellenére, hogy a tanárok többsége nő.

A válságok – többek között a **Covid19-világjárvány** – által érintett területeken az iskolák bezárása nyomán megnőtt a gyermekmunka, a kapcsolati erőszak, a szexuális kizsákmányolás, a korai terhesség, valamint a gyermekházasság, a korai házasság és a

⁵⁹ Education for All Global Monitoring Report (2015. június), *Policy Paper 21: Humanitarian Aid For Education: Why It Matters and Why More Is Needed*, 3. o. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002335/233557E.pdf>; UNICEF (2017) *Education Uprooted: For every migrant, refugee and displaced child, education*

⁶⁰ UNESCO, #HerEducationOurFuture: The latest facts on gender equality in education, 2020 (1/3, ¼, ½) UNICEF, Guidance on Menstrual Health and Hygiene, 2019; az ábrán látható többi adat:

Egyesült Nemzetek. The World's Women 2015: Trends and Statistics. New York: Egyesült Nemzetek, Gazdasági és Szociális Ügyek Főosztálya, Népeségügyi Osztály, 2015.

⁶¹ <https://en.unesco.org/news/gender-based-violence-schools-significant-barrier-right-education>

⁶² „The cost of gender inequality notes series. How large is the gender dividend? Measuring impacts and costs for gender inequality”, Világbank, 2020. február, 5., 26–27. és 46. o.

⁶³ UNESCO, #HerEducationOurFuture: The latest facts on gender equality in education, 2020.

kényszerházasság veszélye.⁶⁴ A lányok kevésbé tudnak részt venni a távoktatásban, mivel a fiúknál nehezebben férnek hozzá az internethez (a hozzáférésben tapasztalható különbség világviszonylatban 17 %) és a mobiltelefonos technológiához (a különbség ebben az esetben 26 %).⁶⁵ A középiskolás menekült lányok fele várhatóan nem fog visszatérni az iskolába a Covid19-járvány után.⁶⁶

A humanitárius helyzetekkel összefüggésben a szükséghelyzetekben biztosított oktatásra szánt uniós költségvetés 2015 és 2019 között számottevően, 1 %-ról 10 %-ra nőtt, ami azt jelenti, hogy az EU által biztosított 450 millió EUR-s forrás előnyeit a világ 59 országában több mint 8,5 millió lány és fiú élvezhette, ezáltal az Unió jó példával jár elől, és síkra száll amellett, hogy az oktatás a béke és a biztonság záloga.⁶⁷

Túl kell lépni a nemek számokban kifejezett arányos részvételén, és arra kell koncentrálni, hogy az oktatási rendszer hogyan tudja előmozdítani a nemek közötti egyenlőséget.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- A nemek közötti egyenlőség minőségi, megfizethető és inkluzív oktatás révén történő előmozdítása az oktatás minden szintjén, azzal, hogy a humanitárius segítségnyújtási költségvetés 10 %-át a szükséghelyzetekben történő oktatás finanszírozására kell fenntartani, valamint általánosságban is növelni kell az oktatás finanszírozását.
- A nemi szempontokat határozottabban figyelembe vevő oktatási rendszereket kell kialakítani, és igazságosabb oktatási eredményeket kell biztosítani a lányok és a fiúk számára a biztonságos és egészséges tanulási környezetben, a tanárok felvételén, valamint folyamatos képzésén és szakmai fejlődésén, a tanterveken és a tananyagokon, illetve a szülőkkel és a közösségekkel folytatott együttműködésen keresztül.
- Növelni kell a lányok oktatásába történő befektetést annak érdekében, hogy az oktatás és képzés valamennyi formájához egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek, ideértve a természettudományokat, a technológiát, a műszaki tudományokat és a matematikát, a digitális jártasságot és készségeket, valamint a műszaki és szakképzéseket is.
- Javítani kell az iskolába járó és az iskolába nem járó serdülők általános szexuális oktatáshoz való hozzáférését.
- Határozott intézkedéseket kell hozni a nemekkel kapcsolatos sztereotípiák, a diszkriminatív társadalmi normák és az iskolával kapcsolatos nemi alapú erőszak iskolában és az oktatás segítségével történő leküzdése céljából.

Az egészségügyi ellátáshoz való általános hozzáférés elősegítése

A népegészségügyi rendszerek alulfinanszírozottak, ami jelentősen kihat a lányokra és a nőknek nyújtott szolgáltatásokra.⁶⁸

⁶⁴ UNFPA Interim Technical Note, „Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage”, 2020. április 27.

⁶⁵ <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/gender-gap/>

⁶⁵ OECD (2018), Bridging the Digital Gender Divide, 13. o. <http://www.oecd.org/internet/bridging-the-digital-gender-divide.pdf>

⁶⁶ UNHCR (2020), Coming Together for Refugee Education, 5. o.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/eie_mapping_report.pdf

⁶⁸ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women>

A világ népességének legalább 50 %-a nem fér hozzá a szükséges egészségügyi ellátásokhoz, a fejlődő országokban élő házas nőknek mintegy **harmada** pedig arról számolt be, hogy egyáltalán nem vagy csak kismértékben szólhatnak bele saját egészségügyi ellátásukba.

A **Covid19-válság** tovább rontotta az alapvető egészségügyi ellátások helyzetét, valamint a biztonságos gyógyszerekhez és oltóanyagokhoz történő hozzáférést, melynek következtében megnőtt a gyermekágyi halálozás és a nem tervezett terhességek száma⁶⁹. A frontvonalban dolgozó munkavállalókként és gondozóként a nők gyakran nagyobb egészségügyi kockázatnak vannak kitéve a világjárvánnyal összefüggésben. Az egészségügyi erőforrásoknak a Covid19 elleni küzdelemre való összpontosítása súlyosan érintette a HIV kezelésével és megelőzésével kapcsolatos szolgáltatásokat, valamint fokozta a HIV-fertőzöttek megbélyegzését és hátrányos megkülönböztetését, ami különösen a nőket sújtja⁷⁰.

A fogyatékossgal élő nők és lányok fokozottabb veszélynek vannak kitéve a megelőzésre és a segítségnyújtásra vonatkozó információk hozzáférhetetlensége, illetve az egészségügyi ellátáshoz vagy az alapvető víz- és higiéniai szolgáltatásokhoz való hozzáférés előtt álló jelentős akadályok miatt. Az egyetemes egészségügyi ellátás – így a szexuális és reprodukzív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatások – folyamatos finanszírozása most fontosabb, mint valaha.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- Fenntartható és rugalmas egészségügyi rendszerek, valamint az alapvető – többek között a szexuális és reprodukzív egészséggel és jogokkal, a terhesgondozással, valamint a fertőző és nem fertőző betegségek kezelésével kapcsolatos – szolgáltatásokhoz és információkhoz való igazságos hozzáférés révén elő kell segítenie az egyetemes egészségügyi ellátást, különös tekintettel a fogyatékossgal élő nőkre és lányokra. Figyelembe kell vennie a Covid19 világjárvány által az ellátáshoz való hozzáférésben okozott fennakadásokat.
- Biztosítani kell a nők egyenlő hozzáférését a Covid19-cel kapcsolatos diagnosztikai eljárásokhoz, oltóanyagokhoz és kezelésekhöz.
- Javítani kell a vízhez és a megfelelő higiéniai létesítményekhez való hozzáférést, továbbá figyelemfelhívással, az iskolai higiéniai programok támogatásával és a higiéniai létesítmények iskolákban történő biztosításával kell reagálni a menstruáció nem megfelelő higiéniai kezelésére.
- Táplálkozási programok, többek között humanitárius helyzetekben is, különösen a terhes és a szoptató nők, valamint az öt éven aluli gyermekek számára.

3.4. Az egyenlő lehetőségek előmozdítása a részvétel és a vezetői pozíciók betöltése terén

A jól működő demokrácia és gazdaság, valamint az emberi jogok általános érvényesítése végett **a nőknek és a lányoknak egyenlő mértékben kellene részt venniük mind a köz-, mind a magánszférában.** Ez a társadalom egésze számára jelentős előnyökkel járna, a

⁶⁹ <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/in-focus-gender-equality-in-covid-19-response>

⁷⁰ https://www.theglobalfund.org/media/9819/covid19_mitigatingimpact_report_en.pdf; UNAIDS, Start Free Stay Free AIDS 2019 Report.

demokratikus intézmények nagyobb hitelességétől kezdve az állam által elkövetett erőszak ritkább előfordulásáig.⁷¹

Azonban a nők továbbra is alulreprezentáltak a szavazók, a politikai vezetők, a választott tisztségviselők, valamint a hivatalos béketárgyalók és -közvetítők körében. A választás útján elnyert tisztségek és a döntéshozó testületek minden szintjén lassan megy végbe változás.⁷² Bár az országoknak mintegy 39 %-a kvótákat vezetett be a nők parlamentben vagy politikai pártokban történő képviselete tekintetében, azok megvalósítását olyan tényezők hátráltatják, mint a nemekhez kapcsolódó sztereotípiák, a politikai pártok felépítése és a politikai finanszírozás hiánya.

A nők a nemzeti parlamenti képviselőknek világszerte körülbelül a **25 %-át** teszik ki, ami lassú növekedést mutat a korábbi **11,3 %-hoz** képest.

1992 és 2018 között a jelentős békefolyamatokban mindössze a béketárgyalók **13 %-a**, a békeközvetítők **6 %-a** és az aláírók **6 %-a** került ki a nők közül.

A közéletben szerepet vállaló nők – így többek között a politikusok, az újságírók és az aktivisták – a civil társadalmi tevékenységeket elősegítő környezet szűkülése közepette gyakran válnak nemi alapú erőszak áldozatává, ideértve az online erőszak különböző formáit, sőt a gyilkosságot is. A nőkkel szemben elkövetett **politikai indíttatású támadások** száma szinte valamennyi régióban növekedett, és 2019-ben minden korábbinál magasabb volt. Egy 2016-ban 39 ország női politikusai körében elvégzett felmérés megállapította, hogy az érintettek 82 %-a tapasztalt pszichikai erőszakot, 44 %-uknak pedig erőszakos fenyegetésekkel kellett szembenézniük.⁷³

Ugyanakkor az **aktivista fiatal nők és lányok új, önmagukért jobban kiálló generációja** számos ügyet felölelt, így többek között a lányok és a nők szerepének megerősítését is. Biztosítani kell számukra a felszólalás és a részvétel megfelelő platformját.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- Növelni kell a nők részvételének, képviseletének és vezetői szerepének arányát a politika, a kormányzás és a választási folyamatok valamennyi szintjén, a demokráciával és a kormányzással kapcsolatos programok, valamint a közigazgatási reformok támogatásával.
- Növelni kell a női politikai vezetők számát a kormányokban és a parlamentekben, képzések és női képviselőcsoportok révén, valamint a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő jogalkotási folyamatokkal és költségvetés-tervezéssel⁷⁴, továbbá a fiatal vezetői programok támogatásával.
- Ösztönözni kell a fiatal nők és a serdülő lányok polgári szerepvállalását – melynek során együtt kell működni a fiatalok szervezeteivel is –, növelni kell a fiatalok által üzemeltetett és a fiatalokat megszólító parlamenti ellenőrző szervezetek támogatását, valamint össze kell hozni az EU és a partnerországok képviselőit.

⁷¹ Foreign Affairs, 99. kötet, 1. szám, Women under Attack. The backlash against female politicians”.

⁷² Az ábrán látható adatok forrása: Interparlamentáris Unió. „Women in national parliaments”, 2019. február 1-jei állapot.

Külkapcsolatok Tanácsa, Women’s Participation in Peace Processes, 2019.

⁷³ <https://www.ipu.org/resources/publications/issue-briefs/2016-10/sexism-harassment-and-violence-against-women-parliamentarians>

⁷⁴ Lásd az „INTER PARES | Parliaments in Partnership” peer-to-peer projektet és az „iKNOW Politics” platformot. <https://www.iknowpolitics.org/en>

- Az audiovizuális ágazattal és a médiával együttműködésben csökkenteni kell a nemekhez kapcsolódó sztereotípiák médiatartalmakban történő megjelenítését, és támogatni kell a nők mint az információk felhasználóinak és előállítóinak, továbbá mint az ágazat vállalkozóinak és döntéshozóinak jogait.⁷⁵
- Az alulról építkező törekvések, valamint a jogi és igazságügyi reformok támogatása révén gondoskodni kell arról, hogy a nők egyenlő jogokkal és az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek.
- Elő kell segíteni a támogató és biztonságos környezetet – az interneten is – a civil társadalom, a lányok és a nők jogaival foglalkozó szervezetek, a női emberi jogi aktivisták, a béketeremtők, az újságírók és az öslakos népek női képviselői számára. Meg kell erősíteni a védelmi mechanizmusokat, és támogatni kell a női vezetői szerepeket; ennek keretében támogatni kell a globális és a regionális központokat, valamint idetartoznak azok az érdekképviselői tevékenységek és intézkedések is, amelyek dokumentálják a nők emberi jogait védelmező személyekkel szemben elkövetett jogsértéseket.

3.5. A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend figyelembevétele

A XXI. században a természeti katasztrófák és az ember által előidézett válságok – így többek között a konfliktusok – bonyolultabbá váltak, jobban elhúzódnak, és egyre inkább olyan globális kihívásokhoz kapcsolódnak, mint az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás, a lakóhelyelhagyás, valamint az utóbbi időben a világjárványok. A Covid19-világjárvány hatása megmutatta, hogy a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend központi szerepet tölt be a fokozottabb erőszakos fenyegetések kezelésében és a nők biztonsággal/nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos összefüggéseken keresztül történő bevonása tekintetében.

A konfliktusok, a válságok és az instabilitás hátráltatja a fenntartható béke és biztonság, továbbá a fenntartható fejlődési célok elérése irányában tett előrelépéseket. A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend a nemek közötti egyenlőtlenség és a konfliktusos helyzetek közötti összefüggést helyezi előtérbe, és azt, hogy ezek a jelenségek hogyan erősítik egymást kölcsönösen, továbbá **hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőtlenség a konfliktusok és az instabilitás egyik kiváltó okaként és előidézőjeként kezelendő.** Az egyenlőtlenségek és a nők hatalomból, lehetőségekből, szolgáltatásokból, illetve biztonságból történő kizárása termékeny talajt teremt a konfliktusok és a nemi alapú erőszak számára, különösen ha ahhoz gyenge állami képességek vagy legitimáció kapcsolódik. **A megelőző intézkedések során a kockázatokon, az igényeken és az emberi jogokon alapuló megközelítést kell alkalmazni.**

A nők gyakran válnak az említett helyzetek áldozataivá, ez azonban nem mindig van így; a nők egyszerre több különböző szerepet töltenek be mint harcosok, béketeremtők, közvetítők, politikusok, üzletasszonyok és aktivisták. A globális, regionális és nemzeti kötelezettségvállalások ellenére⁷⁶ **a békefolyamatokban részt vevő nők száma továbbra is**

⁷⁵ Lásd például a Media4Democracy kezdeményezést és az EU által támogatott, a nemi szerepekkel foglalkozó televíziós műsorok gyártását olyan országokban, mint Burkina Faso vagy Kenya, valamint a közel-keleti és észak-afrikai térség „One Woman Show” című műsorát.

⁷⁶ Van néhány olyan bevált gyakorlat, amelyre lehet építeni, így például a nők szíriai konfliktussal kapcsolatos béketeremtésben történő – mind a civil társadalmon, mind az ENSZ által vezetett politikai folyamaton keresztül

alacsony, és számos békeszerződés egyáltalán nem tartalmaz a nemekre vonatkozó olyan rendelkezéseket, amelyek megfelelően foglalkoznak a nők igényeivel. Az EU prioritásként kezeli a nők békével és biztonsággal kapcsolatos ügyekben való részvételének növelését.

Az EU a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó uniós stratégiai megközelítés alapján végrehajtja a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló cselekvési tervet⁷⁷, amely világos célkitűzéseket és teljesítési feltételeket határoz meg a következő kiemelt területeken: i. megelőzés; ii. védelem; iii. segítségnyújtás és helyreállítás, valamint a iv. részvétel; v. a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése és a vi. példamutatás három általános, horizontális elve terén.

A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos uniós célkitűzések elérése többek között az uniós vezetés **politikai és diplomáciai szerepvállalásával** biztosítható, valamint azzal, ha **a nemi szempontok érvényesítéséről**, továbbá a nők részvételéről és vezető szerepéről **a békével és a biztonsággal kapcsolatos összes helyzetben** gondoskodunk. Ezenkívül **konkrét intézkedések** meghozatalára is szükség van, így például a hadsereg, az igazságszolgáltatásban dolgozó személyek és a rendfenntartó erők célzott képzéseire.

Ki kell aknázni a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend és a többi tematikus prioritás közötti szinergiákat. A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos ellenőrzést és jelentéstételt össze kell hangolni a GAP III-mal, és a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos uniós szakpolitikai keretet teljeskörűen be kell építeni az nemek közötti egyenlőségre vonatkozó általános uniós szakpolitikai keretbe.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz⁷⁸:

- A női vezetéssel kapcsolatos kapacitásfejlesztés és mentorálás támogatása, illetve megvalósítása a női tárgyalófelek és közvetítők számára, hatékonyságuk és a békefolyamatokban való részvételük minőségének növelése érdekében.
- Törekedni kell arra, hogy a békefolyamatokkal kapcsolatos uniós tevékenységekben és projekteknél a résztvevőknek legalább a 33 %-a nő legyen.
- A konfliktusokkal kapcsolatos összes kérdésben konzultációs mechanizmusokat kell kialakítani és intézményesíteni az alulról építkező női aktivistákkal és civil társadalmi szervezetekkel, mind a tagállamokban, mind azokon a konfliktusok által érintett területeken, ahol jelen vannak a KBVP missziói és műveletei.
- A nemi szempontok érvényesítéséről szóló kötelező képzéseket kell bevezetni a központban, az Unió küldöttségeinél, a KBVP misszióinál és műveleteinél stb. dolgozó személyek számára.
- A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend egészében támogatni

megvalósuló – részvételére. Az ENSZ által létrehozott Szírián belüli Alkotmányügyi Tanács – elsősorban az uniós nyomásnak köszönhetően – 30 %-ban nőkből áll.

⁷⁷ A nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó uniós stratégiai megközelítés a Külügyek Tanácsa által 2018. december 10-én elfogadott vonatkozó következtetések (15086/18 tanácsi dokumentum) mellékletét képezi; a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló uniós cselekvési terv (Európai Külügyi Szolgálat 2019/747 – 11031/19 tanácsi dokumentum). A nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrendre vonatkozó uniós szakpolitikai keret végrehajtásáért az uniós tagállamok és a Bizottság érintett szolgálatai felelnek. A nőkről, a békéről és a biztonságról szóló uniós cselekvési terv a GAP III-ról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum mellékletét képezi. Jelentéstételi mechanizmusa a GAP III módszerét követi, az ellenőrzésről pedig az EU nőkkel, békével és biztonsággal foglalkozó munkacsoportja gondoskodik.

⁷⁸ A nőkről, a békéről és a biztonságról szóló uniós cselekvési tervben már meghatározottak szerint.

kell az inkluzív politikákat/tevékenységeket, teljes körű és igazságos – a férfiakra és a fiúkra is kiterjedő – részvétel mellett.

- Elő kell segíteni a jogállamiság és a büntető igazságszolgáltatás megerősítését az átmeneti és a helyreállító igazságszolgáltatás, valamint a biztonsági rendszer reformja révén, hogy megszűnjön a szexuális és nemi alapú erőszakkal kapcsolatos bűncselekmények elkövetőinek büntetlensége.
- Elő kell segíteni a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális és/vagy nemi alapú erőszak áldozatainak/túlélőinek nyújtott egészségügyi, pszichoszociális, jogi és biztonsági támogatásokat.

3.6. A zöld átállásból és a digitális átalakulásból eredő kihívások kezelése és az általuk felkínált lehetőségek kiaknázása

A tisztességes és inkluzív zöld átállás elősegítése

A fejlődő országokban élő nők és lányok különösen ki vannak téve az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás hatásainak, például az ökoszisztéma pusztulásának, a legfontosabb természeti erőforrásokhoz való hozzáférés elvesztésének, az alultápláltságnak, valamint a légúti, a vízzel kapcsolatos és kórokozó-átvivők (vektorok) által terjesztett betegségeknek.⁷⁹

A nők teszik ki azon személyek **80 %-át**, akik az éghajlatváltozás hatásai miatt lakóhelyük elhagyására kényszerültek.

A szegénységben élő nők és gyermekek a férfiaknál akár **14-szer** nagyobb valószínűséggel veszítik életüket az éghajlatváltozásból eredő katasztrófák, például a hurrikánok vagy az árvizek miatt.

A fejlődő országokban a nők átlagosan a **43 %-át** teszik ki a mezőgazdasági munkaerőnek, azonban az összes mezőgazdasági gazdálkodó kevesebb mint **15 %-a** kerül ki közülük.

A természeti erőforrások elsődleges felhasználóiként és kezelőiként a nők alapvető szerepet játszanak az éghajlatváltozás mérséklésében és az ahhoz történő alkalmazkodásban, valamint a környezetvédelemben. Azonban több okból kifolyólag – így például a nemekkel kapcsolatos káros normák, az elégtelen jogszabályi keretek, valamint az oktatáshoz és a földtulajdonhoz való korlátozott hozzáférés miatt – **nem vehetnek részt egyenlő jogokkal a vonatkozó irányítási folyamatokban**. A női aktivisták azonban világszerte kiállnak a környezetvédelmi jogok védelme mellett, a fiatal nők pedig magukhoz ragadták a vezető szerepet a változások támogatása terén.

Az EU eltökélte, hogy a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás nemi szempontjait illetően az instabil helyzetek tekintetében is fellép, melynek során szem előtt tartja a természeti erőforrásokra közvetlenül támaszkodó **öslakos nők sajátos igényeit is**.

⁷⁹ Az ábrán látható adatok forrása: UNDP, Gender and Climate Change, 2016; UNDP, Gender, climate change adaptation and disaster risk reduction, 2016; FAO, The State of Food and Agriculture: Women in Agriculture, 2011.

FAO, The Gender Gap in Land Rights, 2018.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- Az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, a katasztrófák kockázatának csökkentésére, valamint a természeti erőforrások inkluzív és fenntartható kezelésére vonatkozóan a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő stratégiákat kell biztosítani, mellyel kapcsolatban elő kell segíteni a lányok és a nők részvételét és vezető szerepét.
- Támogatni kell a nők hálózatait a zöld átállás által érintett ágazatokban, például az erdőgazdálkodásban, a mezőgazdaságban és az energiaágazatban.
- Kapacitásbővítés, finanszírozás és támogatás a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő nemzeti éghajlat- és környezetvédelmi, valamint a katasztrófák kockázatának csökkentésére irányuló stratégiákba és cselekvési tervekbe történő befektetésekre vonatkozóan.
- A nők vállalkozásainak és foglalkoztatásának támogatása a zöld, a kék és a körforgásos gazdaságban – ideértve a tiszta főzést és a fenntartható energiát, valamint a fenntartható halászati tevékenységeket is –, a nemek közötti egyenlőség transzformatív megközelítésének a mezőgazdaságban, a halászatban, az akvakultúrákban és az élelmiszerrendszerekben a következők alapján történő előmozdításával: i. a vidéki nők kapacitásainak fejlesztése; ii. a földhasználat és a természeti erőforrások kezelésének igazságosabb szabályozására irányuló szakpolitikai reformok; és iii. a nők gazdasági szerepének és finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréseinek növelése.
- A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő szakpolitikákhoz és fellépéshez szükséges tájékoztatás céljából javítani kell az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás nemekre lebontott hatásaival kapcsolatos adatgyűjtést.

A nők társadalmi szerepének megerősítése a digitalizáció által kínált lehetőségek kihasználásával

Annak előmozdítása, hogy a nők a férfiakkal egyenlően hozzáférjenek a digitális technológiák területén fennálló kiaknázatlan lehetőségekhez elengedhetetlen az **EU digitális stratégiája**⁸⁰ és a **fenntartható növekedés**⁸¹ szempontjából.

Ha a világon további **600 millió** nő kapcsolódhatna az internethez, az körülbelül **13 milliárd EUR** GDP-növekedést eredményezne, és előnyökkel járna a közegészségügy, az oktatás, a nők foglalkoztatása, a vállalkozások, a közösségi jólét és a társadalmi élet szempontjából is.

A digitális technológiák és megoldások felgyorsíthatják a nemek közötti egyenlőséggel és a nők társadalmi szerepének megerősítésével kapcsolatos előrelépéseket olyan területeken, mint például az oktatás, a foglalkoztatás és a vállalkozói lét, valamint a nemi alapú erőszak megelőzése és leküzdése terén. Segíthetnek a nőknek a veszélyhelyzetekkel való megbirkózásban – ahogy az a **Covid19-világjárvány** esetéből is látható –, ezáltal pedig mérsékelhetik a társadalmi és gazdasági következményeket, és erősíthetik a nők ellenálló képességét. Az e-szolgáltatások – mint például a digitális pénzügyi szolgáltatások – a

⁸⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

⁸¹ Intel, Dalberg Global Development Advisors, GlobeScan, “Women and the Web”, 2015

pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés és az említett szolgáltatások igénybevételének növelése révén lehetőségeket teremthetnek a nők számára gazdasági szerepük megerősítésére.

A **digitális szakadék** – azaz a digitális technológiákhoz és kapcsolathoz hozzáféréssel rendelkező, illetve nem rendelkező személyek közötti szakadék – befolyásolja az emberek részvételre, valamint arra vonatkozó képességét, hogy kihasználják a digitális kor lehetőségeit. Ezzel kapcsolatban hatalmas eltérések tapasztalhatók a különböző földrajzi területeken, valamint a nők és a férfiak között⁸².

A vidéki vagy távol eső területeken élő nőknek hármas (digitális, nemi és a vidéki létén alapuló) hátrányos megkülönböztetésben van részük, és hatalmas akadályokkal szembesülnek a digitális technológiákhoz való hozzáférés, illetve azok használata terén, az említett technológiák megfizethetatlensége, az alacsony szintű digitális jártasságuk és a társadalmi normák miatt. A digitalizáció ezenkívül új veszélyeket és kihívásokat is teremt a nemek közötti egyenlőség tekintetében, például a mesterséges intelligenciából eredő esetleges **nemi előítéletekkel**, illetve a nemi alapú erőszak növekedésével kapcsolatban.

Az alacsony és közepes jövedelmű országokban **165 millióval** kevesebb nőnek van mobiltelefonja, mint férfinak. A nők **48 %-a** használja az internetet, szemben a férfiak **58 %-ával**.

A nők alulreprezentáltak az IKT-szakmákban: a férfiak **négyszer** nagyobb eséllyel lesznek IKT-szakemberek.

A fiatal nők és a lányok **52 %-a** élt már át online bántalmazást, ideértve a fenyegető üzeneteket, a szexuális zaklatást és a privát képek hozzájárulás nélkül történő megosztását is.

Az EU-nak továbbra is foglalkoznia kell a nemek közötti digitális szakadékot előidéző strukturális akadályokkal, és támogatnia kell az inkluzív és igazságos digitális átalakulást. Ez magában foglalja a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő, részvételen alapuló megközelítés elősegítését azokkal a fejlesztési politikákkal, projektekkel és programokkal kapcsolatban is, amelyek a partnerországok digitális átalakulását támogatják.

Az uniós fellépésnek hozzá kell járulnia az alábbiakhoz:

- A politikai és szabályozási reformok támogatása a partnerországokban, annak biztosítása érdekében, hogy a digitális átalakulás összhangban legyen az EU emberközpontú megközelítésével, amelyből mindenkinek előnye származik, és amely gondoskodik az emberi jogok mind az interneten, mind azon kívül történő védelméről, valamint olyan biztonságos online környezet megteremtéséről, amelyben az adatok védelme az uniós előírásoknak (például a GDPR-nak) megfelelően biztosított.
- Javítani kell a lányok és a nők megfizethető, elérhető és biztonságos digitális

⁸² Az ábrán látható adatok forrása: GSMA, Connected Women The Mobile Gender Gap Report 2019; OECD, Bridging The Digital Gender Divide, 2018. GSMA, The Mobile Gender Gap Report 2019.

kapcsolathoz való hozzáférést, a vidéki és távol eső területeken is.

- Az oktatás keretében fejleszteni kell a lányok digitális jártasságát, valamint elő kell segíteni a munkavállalói és a vállalkozói léthez szükséges digitális készségek megszerzését, és foglalkozni kell azokkal a nemi normákkal és sztereotípiákkal, amelyek eltántorítják a nőket és a lányokat a technológiától.
- Az inkluzív digitális gazdaság létrehozása érdekében több ipari ökoszisztémára kiterjedően támogatni kell a digitális területen dolgozó női innovátorokat és vállalkozókat – például a köz- és magánszféra közötti partnerségeken keresztül (mint például a Nemzetközi Pénzügyi Társaság) –, a nemek közötti digitális szakadék technológiai nagyvállalatoknál történő felszámolása céljából.
- Támogatni kell a köz- és magánszolgáltatások nyújtását a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő digitális csatornák, technológiák és szolgáltatások (például e-kormányzás vagy digitális pénzügyi szolgáltatások) segítségével, amelyek növelik a nők és a lányok társadalmi befogadását és részvételét.

4. Az EU példát mutat

Az „intézményi kultúra” GAP II által kezdeményezett megváltozása jelentős, ám egyenetlen fejlődést eredményezett. Az EU eltökélt célja, hogy a GAP III-mal jelentős eredményeket érjen el, ezáltal javítva saját teljesítményét a nemek közötti egyenlőséggel és a nők társadalmi szerepének megerősítésével kapcsolatos kérdésekben, amelyek tekintetében **az összes alkalmazottját kollektív felelősség terheli**. Ehhez az átalakuláshoz **a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetésre**⁸³ és **kellő intézményi kapacításra** van szükség.

Az EU vezetői – az uniós küldöttségek vezetőit is beleértve – kötelesek előmozdítani a nemek közötti egyenlőséget és a nők társadalmi szerepvállalását, ami megbízatásuk és teljesítményértékelésük szerves részét képezi, valamint kötelesek folytatni a „nemek közötti egyenlőség intézményes kultúrájának” megerősítését.

A Bizottság valamennyi külkapcsolatokkal foglalkozó főigazgatósága, az Európai Külügyi Szolgálat, az uniós küldöttségek, valamint a KBVP-missziók és -műveletek tekintetében is **fokozni kell az intézményi kapacitást és a felelősségvállalást**. Biztosítani kell a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakértelem rendelkezésre állását, valamint azt, hogy a téma szakértői a legmagasabb szintű döntéshozói testületeknek tehessenek jelentést. A GAP II keretében **a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó kapcsolattartóknak/kapcsolattartási pontoknak**⁸⁴ döntő szerepük volt az „intézményi

⁸³A nemek közötti egyenlőség szempontjának érvényesítése: célja a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó kötelezettségvállalások megvalósításával kapcsolatos elszámoltathatóság növelése, valamint a megvalósítás felgyorsítása nemzetközi, nemzeti és közösségi szinten, jogokon alapuló megközelítéssel. A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezető: i. példát mutat a munkahelyén, valamint a feladat végrehajtásának irányítása közben; ii. általánosan érvényesíti a nemek közötti egyenlőséget; iii. ösztönzi és támogatja a munkavállalókat a nemek közötti egyenlőség megvalósításában; iv. a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsadókkal, kapcsolattartókkal és egyéb szakértőkkel konzultál, és gondoskodik azok stratégiai bevonásáról; és v. a személyzet tagjait és a missziót beszámoltatja a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségvállalások teljesítéséről.

⁸⁴A nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó kapcsolattartónak technikai kapacitással és a nemekkel kapcsolatos kérdések alapos ismeretével kell rendelkeznie, felel az intézkedésekkel kapcsolatos tanácsadásért, valamint az intézkedések koordinálásáért a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési terv uniós küldöttségek/egységek/igazgatóságok tevékenységei során történő végrehajtása érdekében, és támogatja a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését, ami közös feladat.

kultúra megváltozásának” elindításában, ami hozzájárult a valódi előrehaladáshoz. **A kapcsolattartók kapacitását és szerepét meg kell erősíteni – többek között ismeretszerzési lehetőségek és eszközök biztosítása révén –, és bővíteni kell a kapcsolattartói hálózatot.** Ezenkívül ösztönözni kell a vezetést és a személyi állományt támogató, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó vezető tanácsadó kijelölését, aki biztosítja, hogy a nemek közötti egyenlőség a kiemelt feladatok között szerepeljen, továbbá gondoskodik a legfontosabb kezdeményezések támogatásáról⁸⁵.

Éves tevékenységi jelentésében és az egyenlőséggel kapcsolatos munkaterve részeként minden érintett szolgálat **évente beszámol** a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos figyelemfelhívó intézkedéseikről.

Az EU ezenkívül elkötelezett amellett, hogy jelentős haladást érjen el **a vezetői pozíciók nemek közötti arányos megoszlásával** kapcsolatban, az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiával összhangban. Ahogy azt Ursula von der Leyen elnök a politikai iránymutatásokban bejelentette, a Bizottság mandátumának lejártakor a vezetők esetében 50/50 lesz a nemek aránya.

Az Európai Külügyi Szolgálat is aktívan törekszik a nemek közötti egyensúly vezetői szinten történő javítására. Az egyik kiemelt cél szerint ösztönözni kell a tagállamokat, hogy női jelölteket nevezzenek ki az Európai Külügyi Szolgálat valamennyi pozíciójába, ideértve a felső vezetői pozíciókat és a KBVP misszióinak és műveleteinek vezetőit is. Ezenkívül házon belül is számos intézkedés megvalósítására került sor a nemek közötti egyensúly valamennyi szinten történő javítása érdekében.

A vezetés **kötelező képzésben fog részesülni a nemek közötti egyenlőségről és a GAP III végrehajtásáról.** A nemek közötti egyenlőség előmozdításának szerepelnie kell az összes vezetői pozíció alapvető kompetenciái és felelősségi körei között.

Kiemelten fontos, hogy a **nemekkel kapcsolatos ismereteket és szakértelmet** minden ágazatban és minden szinten javítani kell, különösen az Unió küldöttségeinél, az országok szintjén pedig a tagállamok nagykövetségeinél. Ez a következőket foglalja magában:

- a) a képzési igények elemzésén alapuló átfogó képzési program, valamint egyéb kapacitásfejlesztő intézkedések;
- b) erőforrások a kutatáshoz, az elemzéshez és a szakértelemhez, ideértve a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére és a GAP III végrehajtására irányuló programok keretében nyújtott technikai segítséget;
- c) az erőforrások összevonása és a tudás megosztása az uniós tagállamokkal és a nemzetközi szervezetekkel.

5. Jelentéstétel és az elért eredmények ismertetése

A Bizottság szolgálatai az Európai Külügyi Szolgálattal együttműködve évente ellenőrzik a GAP III megvalósításával kapcsolatos előrehaladást, és nyomon követik „Az EU intézményi és stratégiai célkitűzéseit és mutatóit”, melyek leírása „A GAP III végrehajtásához kapcsolódó célkitűzések és mutatók” című bizottsági szolgálati munkadokumentum 1. részében található.

⁸⁵ Ezt a funkciót minden külkapcsolatokkal foglalkozó főigazgatóságon elláthatja az egyenlőséggel foglalkozó koordinátor, az uniós küldöttségeknél és a KKBP misszióinál pedig egy kifejezetten ezzel foglalkozó vezető tisztségviselő.

Ezenkívül az Európai Unió külső tevékenységeit finanszírozó eszközök végrehajtásáról szóló éves jelentés is átfogóan tárgyalja a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos intézkedéseket és eredményeket.

A GAP III végrehajtásának félidejében és végén közzétételre kerül egy jelentés az EU által – többek között a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatban – elért mennyiségi és minőségi eredményekről. A jelentés értékelni fogja az EU fellépésének hatását, figyelemmel az uniós eredménykeretre, néhány kiválasztott fenntartható fejlődési célra, valamint egyéb mutatókra és más jelentéstételi kötelezettségekre. Meg fogja említeni a bevált gyakorlatokat, a megvalósult változások néhány példáját, valamint az eseti értékelések eredményeit. A jelentés országos, regionális és nemzetközi szinten, tematikus területenként számol be a fejlődésről.

Ennek érdekében „A GAP III célkitűzései és mutatói” című bizottsági szolgálati munkadokumentum II. része tartalmazza a „legfőbb tematikus eredménymutatók” listáját, amelyet minden egyes országos szintű végrehajtási terv és új intézkedés kialakításakor figyelembe kell venni. A tematikus mutatókat be kell építeni a vállalati ellenőrzőrendszerbe, amelynek támogatásához útmutatók állnak rendelkezésre. A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy az eredményekről szóló összevont jelentések elkészítése során alkalmazzák ezeket a mutatókat. A nőkről, a békéről és a biztonságról szóló uniós cselekvési terv mutatói a bizottsági szolgálati munkadokumentum I. és II. részében szerepelnek.

A stratégiai kommunikációra irányuló újabb törekvések ösztönözni fogják az érdekelt felekkel folytatott, tájékoztatáson alapuló párbeszédet. Az országok szintjén az Unió küldöttségeit arra ösztönözzük, hogy a tagállamokkal és a KBVP misszióival és műveleteivel együttműködésben szervezzék meg a nemek közötti egyenlőséggel és a GAP III végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatok cseréjét, beszéljék meg az elért eredményeket, és gondoskodjanak a nemzeti érdekelt felek támogatásáról, a civil társadalmat is bevonva. Brüsszelben a Bizottság és a főképviselő az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal intézményközi szinten folytatott egyeztetéseken kívül a civil társadalmi szervezetekkel is évente megtárgyalja az elért eredményeket.

A Bizottság legkésőbb 2024-ben fogja elindítani a GAP III záró értékelését.

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot a GAP III támogatására, valamint arra, hogy működjenek együtt a Bizottsággal és a főképviselővel e közös közlemény végrehajtása érdekében.